

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 6 декември 2017 г.

Постъпило е искане от Ралица Негенцова – председател на Висшия адвокатски съвет, която на основание чл. 125 ЗСВ е предложила на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС да постанови тълкувателно решение по следните правни въпроси:

1. Представлява ли индивидуалният административен акт на ДКЕВР (решение), постановено на осн. чл. 32, ал. 4 във вр. с чл. 30, ал. 1, т. 13 от ЗЕ, с който се определят пределни цени на мрежовите услуги по договорите за достъп до електроразпределителната мрежа:

а) самостоятелно аа) основание за плащане като ИАА с преки гражданскоправни последици или бб) самостоятелно основание за плащане на ежемесечно парично задължение за осигурен достъп до електроразпределителната мрежа по смисъла на чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД;

б) съществен елемент от договор за доставка на ежемесечна услуга – достъп до електроразпределителна мрежа, представляващ източник на облигационно правоотношение и на субективно задължение за плащане на договорна цена и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на административния акт като евентуален такъв елемент;

в) елемент от сложен смесен фактически състав (двуелементен ССФС) като единен източник на облигационни права и задължения, включващ договор за доставка на услугата достъп до мрежови услуги (гражданскоправен елемент) и ИАА по определяне на пределна цена (административен елемент) и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на единия от елементите (административния) върху: аа) валидността, съдържанието и действието на другия елемент (договора); бб) изпълнените задължения от съдържанието на договора и вв) погасените поради изпълнение правоотношения?;

г) условие (какво) за сключване на договор за доставка на услугата „достъп до мрежови услуги“ и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на това условие за съществуването, валидността и съдържанието на сключените и изпълнени договори при наличието на това условие.

2. Представляват ли сделките по чл. 84, ал. 2 от ЗЕ, сключени при отсъствие на определени по реда на чл. 32 от ЗЕ цени или в отклонение от утвърдените с ИАА пределни цени:

а) нищожни сделки поради противоречие със закона по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД или на друго основание (какво), ако са сключени при: аа) цени, по-ниски или равни на определените пределни цени, бб) цени, по-високи от определените пределни цени и вв) свободно избрани от страните цени, без наличие на определена по реда на ЗЕ пределна цена (поради бездействие или нищожност на ИАА);

б) частично нищожни по отношение на уговорката за цена сделки, чиито елемент от същественото съдържание може да се замести от аа) ИАА за определяне на пределна цена или бб) от определената с ИАА пределна цена;

в) сделки при незавършен фактически състав.

3. Има ли преобразуващо действие отмяната на допуснат до предварително изпълнение ИАА, изразяващо се в преуреждане с обратна сила на валидността, законосъобразността и правните последици на:

а) правните действия и дължими престации, осъществени в периода на предварителното му изпълнение, ако му се признава качеството на самостоятелен източник на гражданскоправни последици (непосредствен източник на задължение за плащане);

б) правомерно възникналите и погасили се поради изпълнение облигационни отношения в периода на предварителното му изпълнение;

в) основанието на възникналите и погасени поради изпълнение граждански правоотношения в периода на предварителното изпълнение;

г) основанието за извършените престации в хода на предварителното изпълнение и осъществяване на същите граждански правоотношения и

д) по отношение на договорите с периодично или продължително изпълнение, заварени от акта на отмяна?

4. Търговска или гражданска сделка е договорът за доставка на мрежови услуги, сключен на основание чл. 104 от ЗЕ? Приложими ли са към него правилата на търговските сделки по чл. 286 – 301 от ТЗ и в частност тези на чл. 292 и чл. 301 от ТЗ? Представяват ли договорите за мрежови услуги договори с продължително или периодично изпълнение и дължи ли се връщането на даденото по тях при отпадане на основанието, ако са договори за периодично изпълнение?

5. Разполага ли с процесуална легитимация за предявяване на иск за връщане на дадено на отпаднало договорно основание (чл. 55, ал. 1, хипотеза 3-та от ЗЗД) лице, което към момента на предявяване на иска е обвързано от действието на договора, основание за престацията (даването, чието връщане се претендира)? Прилагат ли се правилата на т. 1 от ПП 1/1979 г. на ВС на РБ към договорите по чл. 104 от ЗЕ, които не са прекратени към момента на предявяване на иска с правно основание чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД?

6. Допустимо ли е съгласно чл. 16, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО операторите на разпределителната система да поемат, изцяло или частично, разходите за достъп до електроразпределителната мрежа, в случай че при транспонирането на директивата националният законодател не е предвидил изключението, установено в чл. 16, параграф 4 от същата директива?

7. Платената цена за достъп до разпределителната мрежа, в хипотезата, при която цената за достъп е определена от ДКЕВР/КЕВР с индивидуален административен акт с допуснато предварително изпълнение, и този индивидуален административен акт впоследствие е отменен с влязло в сила съдебно решение, представлява ли законно придобит доход по чл. 17, пар. 1 от Хартата на основните права на ЕС на оператор на разпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета?

8. Допускат ли принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания отмяната на индивидуален административен акт, чието предварително действие е допуснато по силата на закона, с който се определят временни цени за достъп до електроразпределителната система, автоматично да води до отмяната на последиците на допуснатото предварително изпълнение, изразяващи се в придобити на законно основание цени за достъп до разпределителната мрежа от страна на оператора на мрежата?

9. Представлява ли допуснато по силата на закона предварително изпълнение на невлязъл в сила индивидуален административен акт, с който се определят временни пределни цени за достъп до електроразпределителната система, конкретно, безусловно и непротиворечиво уверение, произтичащо от достоверен и оправомощен източник, което да породи оправдано правно очакване у оператор на електроразпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета да получи договорената цена за достъп до тази система?

С оглед горното и доколкото поставените въпроси ангажират компетентността на Гражданската колегия и Търговската колегия на ВКС, на основание чл. 128, ал. 1 следва да бъде образувано тълкувателно дело пред Общото събрание на двете колегии.

С оглед изложеното

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. Да се образува т. д. № 7/2017 г. по описа на ВКС, Гражданска и Търговска колегии, за приемане на тълкувателно решение по въпросите:

1. Представлява ли индивидуалният административен акт на ДКЕВР (решение), постановено на осн. чл. 32, ал. 4 във вр. с чл. 30, ал. 1, т. 13 от ЗЕ, с който се определят пределни цени на мрежовите услуги по договорите за достъп до електроразпределителната мрежа:

а) самостоятелно **аа)** основание за плащане като ИАА с преки гражданскоправни последици или **бб)** самостоятелно основание за плащане на ежемесечно парично задължение за осигурен достъп до

електроразпределителната мрежа по смисъла на чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД;

б) съществен елемент от договор за доставка на ежемесечна услуга - достъп до електроразпределителна мрежа, представляващ източник на облигационно правоотношение и на субективно задължение за плащане на договорна цена и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на административния акт като евентуален такъв елемент;

в) елемент от сложен смесен фактически състав (двуелементен ССФС) като единен източник на облигационни права и задължения, включващ договор за доставка на услугата достъп до мрежови услуги (гражданскоправен елемент) и ИАА по определяне на пределна цена (административен елемент) и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на единия от елементите (административния) върху: аа) валидността, съдържанието и действието на другия елемент (договора); бб) изпълнените задължения от съдържанието на договора и вв) погасените поради изпълнение правоотношения?;

г) условие (какво) за сключване на договор за доставка на услугата „достъп до мрежови услуги“ и какво е правното значение на отпадането с обратна сила на това условие за съществуването, валидността и съдържанието на сключените и изпълнени договори при наличието на това условие?

2. Представяват ли сделките по чл. 84, ал. 2 от ЗЕ, сключени при отсъствие на определени по реда на чл. 32 от ЗЕ цени или в отклонение от утвърдените с ИАА пределни цени:

а) нищожни сделки поради противоречие със закона по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД или на друго основание (какво), ако са сключени при: аа) цени, по-ниски или равни на определените пределни цени, бб) цени, по-високи от определените пределни цени и вв) свободно избрани от страните цени, без наличие на определена по реда на ЗЕ пределна цена (поради бездействие или нищожност на ИАА);

б) частично нищожни по отношение на уговорката за цена сделки, чиито елемент от същественото съдържание може да се замести от аа) ИАА за определяне на пределна цена или бб) от определената с ИАА пределна цена;

в) сделки при незавършен фактически състав.

3. Има ли преобразуващо действие отмяната на допуснат до предварително изпълнение ИАА, изразяващо се в преуреждане с обратна сила на валидността, законосъобразността и правните последици на:

а) правните действия и дължими престации, осъществени в периода на предварителното му изпълнение, ако му се признава

качеството на самостоятелен източник на гражданскоправни последици (непосредствен източник на задължение за плащане);

б) правомерно възникналите и погасили се поради изпълнение облигационни отношения в периода на предварителното му изпълнение;

в) основанието на възникналите и погасени поради изпълнение граждански правоотношения в периода на предварителното изпълнение;

г) основанието за извършените престации в хода на предварителното изпълнение и осъществяване на същите граждански правоотношения и

д) по отношение на договорите с периодично или продължително изпълнение, заварени от акта на отмяна?

4. Търговска или гражданска сделка е договорът за доставка на мрежови услуги, сключен на основание чл. 104 от ЗЕ? Приложими ли са към него правилата на търговските сделки по чл. 286 - 301 от ТЗ и в частност тези на чл. 292 и чл. 301 от ТЗ? Представяват ли договорите за мрежови услуги договори с продължително или периодично изпълнение и дължи ли се връщането на даденото по тях при отпадане на основанието, ако са договори за периодично изпълнение?

5. Разполага ли с процесуална легитимация за предявяване на иск за връщане на дадено на отпаднало договорно основание (чл. 55, ал. 1, хипотеза 3-та от ЗЗД) лице, което към момента на предявяване на иска е обвързано от действието на договора, основание за престацията (даването, чието връщане се претендира)? Прилагат ли се правилата на т. 1 от ПП 1/1979 г. на ВС на РБ към договорите по чл. 104 от ЗЕ, които не са прекратени към момента на предявяване на иска с правно основание чл. 55, ал. 1, изр. 3 от ЗЗД?

6. Допустимо ли е съгласно чл. 16, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО операторите на разпределителната система да поемат, изцяло или частично, разходите за достъп до електроразпределителната мрежа, в случай че при транспонирането на директивата националният законодател не е предвидил изключението, установено в чл. 16, параграф 4 от същата директива?

7. Платената цена за достъп до разпределителната мрежа, в хипотезата, при която цената за достъп е определена от ДКЕВР/КЕВР с индивидуален административен акт с допуснато предварително изпълнение, и този индивидуален административен акт впоследствие е отменен с влязло в сила съдебно решение, представлява ли законно придобит доход по чл. 17, пар. 1 от Хартата на основните права на ЕС

на оператор на разпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета?

8. Допускат ли принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания отмяната на индивидуален административен акт, чието предварително действие е допуснато по силата на закона, с който се определят временни цени за достъп до електроразпределителната система, автоматично да води до отмяната на последиците на допуснатото предварително изпълнение, изразяващи се в придобити на законно основание цени за достъп до разпределителната мрежа от страна на оператора на мрежата?

9. Представява ли допуснато по силата на закона предварително изпълнение на невлязъл в сила индивидуален административен акт, с който се определят временни пределни цени за достъп до електроразпределителната система, конкретно, безусловно и непротиворечиво уверение, произтичащо от достоверен и оправомощен източник, което да породи оправдано правно очакване у оператор на електроразпределителна система по смисъла на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета да получи договорената цена за достъп до тази система?

II. Определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение по т. д. № 7/2017 г. на ОСГТК в състав:

- съдия Велислав Павков,
- съдия Боян Балевски,
- съдия Николай Марков, докладчик.

III. Делото да се докладва на комисията за предприемане на действия по т. 7 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС.

IV. Настоящото разпореждане, заедно с искането на председателя на Висшия адвокатски съвет, да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ЛОЗАН ПАНОВ -
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**